

Kerstengel - Isa Maron

De verpleegster zette de twee dienbladen met kipragout en rijst op de eettafel midden in de kleine kamer, rechtte haar rug en gluurde in het voorbijgaan naar het met een vouwwand afgescheiden slaapgedeelte. Het linkerbed was bezet. Mevrouw Helderling lag er vreemd bij, op haar rug, helemaal recht. Zo lag ze nooit. De jonge vrouw bleef staan. Het schijnsel van de knipperende lichtjes in de kerstboom kleurden de verduisterde slaapkamer groen, rood, geel, wit. De oude vrouw leek wel naakt, maar dat kon natuurlijk niet. Ze had haar schoenen nog aan. De verpleegster keek naar de voordeur van de bejaardenflat, zuchtte en liep langzaam naar het bed.

In de recreatiezaal zit iedereen klaar voor het bingo. Ik heb een enorme hekel aan gezelschapsspellen, maar voor bingo ben ik als een schoolmeisje gevallen. Goed concentreren, snel zijn, altijd kans op prijzen, gezellige dingetjes, lekkere zeep, een handdoek. Ik schuif naast Hendrik en knik hem bemoedigend toe. Vorig jaar is hij zijn vrouw verloren en sindsdien lach ik extra vriendelijk naar hem. Hans, de leuke verzorger die donderdags altijd de nieuwe tijdschriften naar de leeszaal brengt, kondigt aan dat we gaan beginnen. Op de prijzentafel staat een grote witte kerstengel. Dat is mijn prijs.

‘Komt Mathilde niet?’ vraagt Hendrik.

‘Ze is even gaan liggen, voelde zich niet zo lekker.’

‘Jammer,’ Hendrik trekt zijn schouders op. ‘Jullie zijn altijd zo gezellig samen.’

Ik zie haar nog zo mijn kamer binnen komen schuifelen. Ze was nog erger hoogbejaard dan ik toen ze aan mij voorgesteld werd: mevrouw Mathilde Helderling – Rode Riek toen ze nog bij het variété zat – mijn nieuwe kamergenote. Alles wat ze droeg glom. De bonte juwelen, haar tijgerprint blouse, de zwarte satijnen rok en de lakschoenen. Met een grote rode glimlach stak ze een hand naar me uit en vanaf dat moment waren we samen, elke dag, bijna elk uur. Ineens was er pret en muziek in huis.

Mathilde zong. Vooral tijdens het douchen. *Jouw lach is mijn heldere hemel, je ogen de stralende zon, en als ‘t kon, als ‘t kon, als ‘t kon...!* Net als ik me afvroeg wat er dan moest kunnen, begon ze aan een ander lied. Vroeger, op het podium van café Rouge, zong ze hele avonden maar nu kent ze geen tekst meer helemaal. Zelf ken ik nog altijd psalm na psalm uit mijn hoofd. Urenlang zong ik tijdens de dienst zonder ooit in mijn gezangenboek te hoeven kijken.

Mevrouw Helderling lag kaarsrecht in bed, het magere, spierwitte lichaam naakt op lingerie met jarretels na. Haar oude vel had de strijd tegen de zwaartekracht al zo’n vijftig jaar geleden verloren en hing slap naar beneden. Om haar hoofd zat een plastic zak. Het vlassige, witte haar was zichtbaar door het transparante plastic, net als het zwaar opgemaakte gezicht. Zwarte ogen en een veel te grote rode mond.

‘Nee, nee, nee,’ murmelde de verpleegster alsof ze de situatie daarmee veranderen kon. Ze trok de zak weg en stapte naar achteren alsof ze verwachtte aangevallen te worden. Mevrouw Helderings ogen staarden naar het plafond, de felblauwe oogschaduw en de zwarte eyeliner grotesk levendig naast de doffe gloed van de irissen.

Zevenendertig, zei Hans dat nou? Het was toch zevenendertig? Ik spiek bij

Hendrik, maar ik zie de nummers niet zo snel. Vertrouwen. Ik kras zevenendertig door. Daarna komt vierenzestig, in hetzelfde vak, prima, nog maar twee en ik heb mijn engel. Ik hoop dat ze verlicht is, ik ben dol op lampjes, hoe schitterender hoe beter.

Mathilde probeerde me bij te brengen dat ik nachtcrème moest gebruiken voor het slapen gaan en dagcrème na het opstaan. Het wilde er bij mij niet in. Mijn hele leven heb ik amandelcrème gebruikt, alleen 's morgens en alleen in de winter.

'Chanel,' zei Mathilde op mijn verjaardag en ze gaf me een glimmend pakje. 'Dat is echt een luchtje voor jou. Nummer vijf, streng, stabiel en toch zoet.'

Zo zag ze mij. Dat zoete begreep ik niet. Zoet werd nooit van mij verwacht. Mijn taak was het om onzichtbaar te zijn en mijn klusjes onhoorbaar uit te voeren. Boodschappen doen, koken, wassen, strijken. Voor de kerk hadden we de koster, daar werd ik niet geacht te komen anders dan voor de dienst.

Hendrik heeft bingo. Het zal niet waar zijn. Vorige keer ging hij er ook al met twee prijzen vandoor. Hij staat voor de prijzentafel en kiest mijn engel! Hans schudt zijn hoofd, legt hem iets uit, dan wijst Hendrik naar een zilverkleurig hert. Goed zo. Laat mijn engel met rust.

'Ik herhaal het nog maar een keer,' zegt lieve Hans in de microfoon. 'Alles op de tafel is voor de enkele bingo. Alles op de verhoging is voor het hele velletje. Goed opletten, nog één keer en dan gaan we voor de hoofdprijzen.'

Mathilde wilde dansen.

'Kom,' fluisterde ze met haar hese nicotinstem. 'We schuiven de tafel aan de kant bouwen een feestje.'

'Je bent niet goed wijs,' antwoordde ik. 'Het is elf uur in de ochtend en ik dans nooit.'

'Daarom juist,' zei ze en ze draaide de muziek harder. 'Ik ben al bijna honderd. Elke dag kan mijn laatste zijn. Voor jou trouwens ook.'

'Ik overleef jou,' zei ik voor ik er erg in had. Dat heb ik verdiend. Ik heb mijn leven lang hard gewerkt. Gedaan wat moest. Klaargestaan voor de hele

gemeente. Mathilde pakte mijn hand en mijn heup en we zwierden rond op *We leven nog* van Shaffy. *We leven nog en we leven nog en we leven nog en niet zeuren*, zong ze. De bessenjenever had ze vast klaargezet.

Vierentachtig. Zevenennegentig. Twaalf. Verdikkeme, allemaal in andere vakken. Drieënveertig. Nu heeft Augusta bingo. Gelukkig niet de hoofdprijs. Ze kiest de kerstspannenlappen. Ik zie dat Hendrik zijn kaart bijna vol heeft.

‘Hendrik, zou je voor mij thee in kunnen schenken?’

‘Natuurlijk, maar—’

‘Ik heb zo’n vreselijke dorst. Ik heb het een beetje benauwd.’

‘De nummers—’

‘Ik houd jouw blaadje wel even bij.’

Tweeënvijftig, acht, zesentwintig. Ik kras eerst mijn nummers door en dan die van Hendrik. Ik sla een nummer over, het gaat ook allemaal zo snel en hij heeft al wat. Ik moet en zal mijn kerstengel krijgen.

Vroeger deden we niet aan kerstversiering. Sober, wilde Jacob het. Helder en zuiver. De kinderen wilden een boom, maar Jacob preekte over heidense gewoontes, over afdwalen van de weg. De keer dat ik kerstlampjes in onze woonkamer had opgehangen, langs de gordijnen aan de achterkant, onzichtbaar voor de burens, had zijn afkeurende blik een randje walging gehad. De volgende ochtend, terwijl hij zijn preek voorbereidde, bracht ik de kinderen naar school en haalde de versiering weg. ‘Mogen we dan niets gezelligs?’ vroeg ik. ‘Alleen voor de decembermaand?’

‘We hebben kaarsen,’ zei Jacob. ‘Dat is frivool genoeg.’

De verpleegster hield zich voor dat het een misselijke grap was, een laat Halloween tafereel. Rode Riek had wel vaker van die geintjes. Pas na een volle minuut liet de jonge vrouw tot zich doordringen wat ze zag. In de bloederige buik van de oude vrouw, tussen de gevouwen handen, stak een zilveren kandelaar, met de voet omhoog. De hoofdprijs van het jubileumfeest, dacht het meisje en ze verbaasde zich erover dat dit onzinnige detail haar opviel. Toen pas schreeuwde ze en gooide de plastic zak van haar weg. Met trillende handen

frommelde ze met haar mobiel, stopte die terug in de jaszak van haar witte schort en rende naar de telefoon die onder de kleine kerstboom op de tafel bij het raam stond.

Ik schuif Hendrik zijn blaadje toe en kan een slok thee nemen omdat Helma vraagt welk nummer Hans genoemd heeft. Geduldig herhaalt hij de laatste getallen en Hendrik buigt zich diep over zijn blad, zijn pen vliegt heen en weer. Verdikkeme.

Gek genoeg gaat Mathilde alleen voor de gezelligheid mee naar het bingo en niet voor de prijzen.

‘Kind,’ zegt ze altijd. ‘Ik heb meer poen dan goed voor me is. Ik heb zoveel troep gehad mijn hele leven, ik wil niets meer, alleen nog weggoaien.’

Mijn rijkdom woonde in mijn huis, onder het dak van de parochiewoning, maar toen de tweeling negentien was verhuisden ze naar de stad, op de zelfde dag, om aan dezelfde faculteit te gaan studeren. Wiskunde. Droge kost. Ik hoopte stiekem op theaterwetenschap, kunstgeschiedenis, Nederlands desnoods. Jacob wilde dat ik de kamers opruimde en veranderde in logeerkamers. Alsof wij ooit gasten hadden.

Toen Mathilde vorige week honderd werd wilde ze met me uit eten. ‘Fungi,’ zei ze. ‘In wijn gebakken champignons, gefrituurde inktvisringen, tiramisu en een glas grappa.’ Ze keek er verdraaid dromerig bij voor een honderdjarige. ‘En het mooiste is,’ gniffelde ze. ‘Dat we tegenwoordig zo weinig eten dat we maar voor één persoon hoeven te bestellen.’

Ze vond het een enorme mop, maar ik wilde niet mee. Ik houd niet van exotisch voedsel. Ik bestelde een taxi voor haar. ‘Ga jij maar lekker eten,’ wuifde ik haar protesten weg. ‘Misschien is het wel je laatste maal, je weet nooit op onze leeftijd. Geniet ervan.’

Een hele avond alleen. Eindelijk rust. Even ongestoord de foto’s van mijn twee jongens vasthouden. Canada. Zo ver weg. Wat ze in vredesnaam bezielde heeft? Dat is wat het zo moeilijk maakt, het samen op een kamer wonen met Mathilde: we krijgen geen van beide ooit bezoek. Na Jacobs dood ben ik meteen

naar de stad verhuisd. Zo ver mogelijk van de gemeente en mijn familie. Rode Riek had een schare fans, maar nu heeft ze niemand meer, niet eens een verre nicht. We zitten maar op die kamer met zijn tweeën, elke dag, de hele dag. En zij maar muziek draaien en roken op het toilet.

We zijn al ver in de laatste ronde. Nog maar één nummer. Tweeëntwintig. Ik zeg het bijna hardop. Tweeëntwintig. Het is tien. Niemand bingo. Gelukkig. Tweeëntwintig – nu dan! Het geluid van de wild dansende balletjes wordt harder en harder. Het geraas is oorverdovend. Hans draait extra lang. Hij kijkt naar de gezichten die gespannen naar hem staren. Ik focus op de transparante bol en daar gaat mijn nummer, misselijkmakend wordt tweeëntwintig door elkaar geschud maar dan, dan– ik doe mijn ogen dicht. Ik moet die engel. Dit jaar heb ik er nog geen gekocht. Mijn geld is op. Ik sta zelfs voor het eerst van mijn leven rood door de dure cadeaus die ik de jongens heb gestuurd.

‘Tweeëntwintig,’ zegt lieve Hans en bijna meteen sta ik op. Zie je wel dat ik er recht op heb? Zwaaiend loop ik op hem af. Mijn engel.

De gloed van de kleine kerstboom maakte Mathilde haast engelachtig. Zo oud en breekbaar, haar huid wit en gekreukt, de haren dun en vlassig, alles met zorg onderhouden, ingesmeerd, opgemaakt en gekapt. Mathilde wilde eerst geen boom, maar mij kan het niet gek genoeg. Meer lampjes, meer kaarsjes – hoewel we tegenwoordig alleen maar van die neppers mogen – en overal engeltjes. Mathilde draait muziek. Naast een uitgebreid repertoire Nederlandstalig, beschikt Rode Riek blijkbaar ook over internationale nummers. *Coming home for Christmas*, lalt ze de hele dag. De sociaal werkster zei dat ik maar oordopjes in moest doen totdat de nieuwe kamer vrijkwam. ‘Nieuwe kamer?’ zei ik. ‘Ik ga nergens heen. Ik was hier eerst, Mathilde gaat maar weg.’

‘Maar mevrouw Helderling vindt het juist zo gezellig met u.’

Ik probeerde het met paracetamol. Een pakje per dag en dat een paar dagen achter elkaar is dodelijk, maar dat spul is zo bitter dat het me niet lukte om het ongemerkt overal doorheen te mengen. Ik bleef maar koffie, thee en sinas halen.

‘Lieverd,’ zei ze na een dag. ‘Je hoeft je niet zo voor me uit te sloven. Ik ben

zo fit als een hoentje.’

En dat was waar. Ze was veel te fit.

Ik vroeg de dokter om slaappillen.

‘Ik lig nachtenlang wakker,’ zei ik. Dat vond de dokter heel normaal op mijn leeftijd. ‘Het slaapritme van veel ouderen raakt verstoord,’ zei hij. ‘En uw kamergenote? Misschien kunt u een spelletje met haar doen als zij ook wakker is.’

Mathilde sliep best. Ik kreeg mijn pillen en mijn kamergenote uiteindelijk ook, heel veel zelfs en een plastic zak doet wonderen. Ik laat haar zien zoals ze is. Ik wist wel wat ze in de laatjes van haar had. Satijnen jurken, zijden peignoirs, ondergoed van kant. Allemaal smerigheid. Het leven is geen lolletje tenslotte en je bent nooit te oud om te leren.

Mijn engel is prachtig. Ik ga op een bankje zitten, mijn engel op schoot. Aan de andere kant van de lange gang komen twee politieagenten aanlopen. Ze passen niet in dit huis, ze zijn te groot, te blauw. Ik bestudeer het fijne aardewerk van mijn engel, haar kleine oogjes zijn gesloten, de vingertjes gevouwen. *Alles wordt nieuw*, neurie ik, *alles wordt nieuw in het stralende licht*. Onderop zit een klein knopje en als ik dat verschuif, lichten de vleugels van mijn engel vlammen paars op. Je zou zo geloven dat ze echt is.

Geschreven voor de serie Quillers (op vrouwenthillers.nl), verhalen gebaseerd op een nieuwsbericht (2009) :

<http://www.destentor.nl/algemeen/buitenland/5939599/Vrouw-van-98-verdacht-van-moord-in-VS.ece>

Van Isa Maron verschenen:

2010 - €19,95
Als Ariane na lang voor haar werk rondreizen thuiskomt, loopt ze tegen geheimen van vroeger op. Als er een lijk in de duinen wordt gevonden, blijkt het om een oude bekende te gaan.

2010 - €2,50
Jacob en Alma verliezen allebei langzaam de grip op hun omgeving. Een verhaal over de gruwelijke keuzes die mensen kunnen maken als ze tegen hun grenzen aanlopen en hun wereld kantelt.

2008 - €2,50
Een jonge vrouw laat zich vangen in de wereld van duistere seks. Hoe ver zal ze gaan? Een gedurfde erotische thriller.

Beste Nederlandse vrouwenthiller 2008